

מסכת עירובין

פרק ו'

משנה א' ב'

אם מי לא רצו חכמים שיהודי יגור באותה חצר? עם גוי. ולכן מה גזרו חכמים? שגוי לא יכול לבטל רשותו ולא להשתתף בעירוב, ולכן כל מי שגר עם גוי בחצר אין לו היתר לטלטל מהבית לחצר אלא אם כן שכר את רשות הגוי. האם גזרו בכל מקרה? לפי רבי מאיר גזרו תמיד אפילו על יהודי אחד בחצר עם גוי, ולפי רבי אליעזר בן יעקב זה לא מצוי, ולכן גזרו רק על מה שמצוי ששני יהודים גרים בחצר עם גוי.

ומה דינו של כותי? לכו"ע הרי כנכרי.

ומה דינו של צדוקי? לפי רבן גמליאל דינו כיהודי ויכול לבטל רשות, ולפי רבי יהודה הוא כגוי ואינו יכול לבטל רשות. מה הביא רבן גמליאל ראיה לדבריו? שבחצר משפחתו בירושלים היה גר צדוקי וביטל את רשותו, ואמר להם אביהם למהר להוציא מה שצריך לפני שיוציא הצדוקי מביתו לחצר ויאסור עליהם להוציא הלאה (כמו במשנה ד). מה ענה לו רבי יהודה? שאביו אמר משהו אחר, כיון שאין עירוב חצירות תמהרו לעשות מה שצריכים במבוי לפני שיצא יום שישי וייכנס שבת ויהיה אסור להוציא.

משנה ג'

אדם אחד ששכח להשתתף עם שכניו בעירוב חצירות, האם מותר לשכנים האחרים שעירבו להוציא מהבית לחצר? אסור לגמרי, כיון שהחצר שייך גם לשכן שלא עירב. האם יש לכך פתרון? אם השכן מבטל את רשותו בחצר מותר להוציא מבית שאר השכנים לחצר. האם גם לו מותר להוציא מבית שכנו לחצר? כן, הוא נחשב כאורח אצלם. האם במקרה כזה יהיה מותר להוציא מביתו לחצר? לא, ביתו שייך רק לו והחצר לשאר השכנים.

מה יעשו אם בדיוק באותו שבת יש לשכן ששכח לערב שבת שבע ברכות ותכננו לאכול בחצר, וכל האוכל בתוך הבית? שאר השכנים יבטלו את רשותם בחצר לטובת השכן ששכח. למה זה עוזר? החצר וביתו שייכים רק לו. האם מותר לשאר השכנים לעזור לו להוציא לחצר מביתו? לא, רבים לא יכולים להיות אצל היחיד כאורחים.

אם שניים שכחו לערב האם הפתרונות שלמעלה יכולים לעזור? אם הם יתנו את רשותם זה עוזר לשאר השכנים להוציא מביתם לחצר, אבל אם שאר השכנים יבטלו את רשותם זה לא עוזר כלום כיון שהשניים שנשארו לא עירבו.

משנה ד'

מתי צריך לבטל את הרשות כדי שיהיה מותר להוציא? לפי בית שמאי רק לפני שבת ולפי בית הלל אפילו בשבת עצמה.

אם המבטל את רשותו הוציא מביתו לחצר באיסור מה הדין? אם זה היה במזיד הרי הוא מראה שחזר בו מביטול הרשות ומעכשיו אסור לכל השכנים להוציא, ואם בשוגג רבי מאיר אוסר ורבי יהודה מתיר.

משנה ה'

מהו יסוד עירוב חצירות ושיתופי מבואות? שכל השכנים מביאים משהו ונהיים שותפים וע"י השותפות נהיה כל הבתים בחצר כשותפות. מה צריך להביא בעירוב חצירות? דוקא לחם. מה צריך בשיתופי מבואות? כל מזון חוץ ממים ומלח.

אם השכנים כבר שותפים כולם ביין לצורך פרנסתם, האם צריך גם שיתופי מבואות? לא, כיון שהם שותפים כבר ובתנאי שהיין מונח בכלי אחד. ואם חלק מהם שותפים ביין וחלק מהם שותפים בשמן? לפי ת"ק צריך עירוב ולפי רבי שמעון לא צריך עירוב.

משנה ו'

משפחה של 8 נפשות שגרים ביחד בבית אחד, כמה פעמים צריכים להשתתף בעירוב? פעם אחת לכל הבית. מה הדין אם גרים בבית אחד כמה משפחות נפרדות שעשו מחיצה ביניהם? אם המחיצות מגיעות עד התקרה צריכים עירוב לכל אחד ואחד, ואם המחיצות אינם מגיעות עד התקרה בית שמאי אומרים עירוב לכל אחד ואחד ובית הלל אומרים אחד לכולם.

משנה ז'

מה הדין של אחים שגרים בחצר אחת ואוכלים ממה שלוקחים מבית אביהם ואביהם גר ג"כ באותו חצר וישנים כל אחד בביתו הפרטי? אם אין באותו חצר חצר שכנים שאינם מבני המשפחה, או שאת העירוב מניחים בבית האבא – פטורים מלערב, כיון שהם שותפים באוכל בכל מקרה. אבל אם יש שכנים אחרים ומניחים את העירוב בבית אחד מהאחרים כל אחד ואחד צריך להביא לעירוב.

משנה ח'

אם עשו שיתופי מבואות האם צריך גם עירוב חצירות? מצד הסברא לא צריך אבל חכמים

חייבו לעשות כדי שלא תשתכח תורת עירובי חצירות מן התינוקות.

מבוי עם 5 חצירות שאינם פתוחים זה לזה (כך הסברנו את המשנה עפ"י הגמ') **אם עירבו בחצרות ולא עשו שיתופי מבואות איפה מותר לטלטל?** רק בחצירות אבל לא למבוי. **ואם עשו גם שיתופי מבואות?** מותר גם במבוי. **אם התברר אח"כ שאחד מהם שכח ולא עשה עירוב חצירות אבל שיתוף הוא כן עשה, מה הדין?** במקרה כזה שעשו עירוב ורק אח"כ התברר שלא טוב מותר לטלטל כיון שיש שיתופי מבואות ובמקרה כזה לא גזרו רבנן. **ואם התברר שהשיתופי מבואות לא טוב? אסור לטלטל למבוי.**

היכן מניחים עירובי חצירות? באחד הבתים שבחצר. **היכן מניחים שיתופי מבואות?** באחד החצירות שבמבוי.

משנה ט'

שתי חצירות אחת לפנים מהשניה, איך נכנסים לחצר הפנימית? דרך החיצונה, יש להם רשות לעבור שם. **האם יש איזשהו קשר בין האנשי החיצונה לחצר הפנימית?** לא, אין להם שם שום זכויות.

אם עירבו רק בפנימית מה הדין? מותר להוציא בפנימית. **ואם עירבו רק בחיצונה?** אסור לאנשי החיצונה להוציא כיון שאנשי הפנימית שעוברים בחצר אוסרים עליהם כיון שדריסת הרגל האסורה במקומה אוסרת שלא במקומה.

אם עירבו שתי החצירות יחד? שתיהם מותרות. **מה הדין אם עירבה כל חצר בפני עצמה?** לתנא קמא - זו מותרת בפני עצמה וזו מותרת בפני עצמה שרגל המותרת במקומה אינה אוסרת שלא במקומה ולפי רבי עקיבא - אסור לחיצונה להוציא כיון שאנשי הפנימית לא עירבו איתם והם אוסרים עליהם שרגל המותרת במקומה אוסרת שלא במקומה, ולפי חכמים - ודאי שמותר לטלטל, שאין דריסת הרגל אוסרת.

משנה י'

לפי ת"ק - אם עירבו כל אחת בפני עצמה ושכח אחד מן החיצונה ולא עירב מה הדין? החיצונה אסורה והפנימית מותרת. **ואם אחד מהפנימית שכח?** כולם אסורים כיון שהפנימית נהיית בחיצונית - דריסת הרגל האסורה במקומה.

אם הניחו שני החצירות את העירוב בבית אחד בחצר החיצונית ושכח אחד מהחיצונית ולא עירב, מה הדין? כיון שאין לפנימית אפשרות להוציא את העירוב שלהם לחצר כיון שהיא בחיצונה - לשני החצירות אסור להוציא לחצר.

מה הדין אם שני החצירות של יחידים? כיון שכל אחד בחצירו אינו צריך עירוב, הם גם לא אוסרים אחד על השני.